

UZASADNIENIE

uchwały Komisji Habilitacyjnej powołanej przez Radę Doskonałości Naukowej
w sprawie przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dla nadania
dr. Dawidowi Marczakowi stopnia doktora habilitowanego

dotyczy: uchwały Komisji Habilitacyjnej z dnia 19 kwietnia 2021 r.

1. Informacje ogólne

Dr Dawid Marczak jest absolwentem Wydziału Biologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, gdzie w 2003 r. uzyskał stopień magistra na podstawie pracy pt. „Chrząszcze fitobiontyczne (Insecta, Coleoptera) okolic Olsztyna”. W 2008 r. podjął pracę w Kampinoskim Parku Narodowym, w którym obecnie pracuje na stanowisku *Głównego Specjalisty ds. Ochrony Przyrody kierującego Zespołem ds. Nauki i Monitoringu przyrody*. Dodatkowo, od 2010 r. jest wykładowcą Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie, obecnie zatrudnionym na stanowisku profesora uczelni. W 2009 r., również na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Habilitant obronił rozprawę doktorską pt. „Zróżnicowanie zgrupowań chrząszczy epigeicznych na siedliskach boru sosnowego świeżego”.

2. Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego, wynikające z art. 219 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, dr Dawid Marczak wskazał monografię naukową pt. „**Chrząszcze saproksyliczne głównych typów siedliskowych Puszczy Kampinoskiej – studium faunistyczno-ekologiczne**”, recenzowaną przez prof. dr. hab. Jerzego Borowskiego i prof. dr. hab. Jerzego R. Starzyka, wydaną przez Instytut Badawczy Leśnictwa (punkty MNiSW – 80), seria Rozprawy i monografie, 288 stron.

Celem badań przedstawionych w osiągnięciu naukowym było:

1. Poznanie struktury zgrupowań saproksylicznych chrząszczy trzech grup siedlisk leśnych: borów, lasów oraz olsów.
2. Poznanie struktury zgrupowań saproksylicznych chrząszczy czterech głównych gatunków drzew Puszczy Kampinoskiej: sosny zwyczajnej, dębu szypułkowego, olszy czarnej i grabu pospolitego.
3. Waloryzacja poszczególnych grup siedlisk leśnych i gatunków drzew w oparciu o zespoły saproksylicznych chrząszczy.
4. Określenie wartości przyrodniczej gatunków drzew w oparciu o zespoły saproksylicznych chrząszczy na obszarze Puszczy Kampinoskiej.
5. Uzupełnienie wiedzy o biologii i występowaniu chrząszczy saproksylicznych w Puszczy Kampinoskiej.

gatunków. Recenzent zwrócił uwagę, że badane stanowiska różniły się częściowo pod względem wieku, co powinno być przedmiotem dyskusji w monografii. Powszechnie wiadomo, że zachodzące wraz ze starzeniem się siedlisk procesy sukcesji ekologicznej wpływają na poszczególne zbiorowiska gatunkowe. Zastosowanie dodatkowych metod statystycznych mogłoby dostarczyć ważnych, dodatkowych informacji na ten temat. Prof. dr hab. Axel Schwerk podkreślił, że pozytywnym aspektem monografii jest obszerny opis gatunków reliktowych i rzadkich oraz dyskusja tych wyników i wnioski dotyczące ochrony gatunków. W dostępnej literaturze przedmiotu jest niewiele opracowań dotyczących zróżnicowania gatunków saproksylicznych związanych z siedliskami lasowymi i olsami. Jest to ważny aspekt pracy wnoszący oryginalny wkład do dyscypliny badań. Zastosowanie bardziej złożonych metod statystycznych mogłoby przynieść dodatkowe wyniki, również w tej części monografii. W podsumowaniu Recenzent stwierdził, że monografia stanowiąca podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego charakteryzuje się bardzo dużą ilością materiału zebranego w terenie. Choć analizy statystyczne mogłyby być opracowane na nieco wyższym poziomie, to monografia stanowi wartościowy wkład w rozwój dyscypliny nauki leśnej.

Zdaniem prof. dr hab. Jarosława Skłodowskiego, główny cel badań wiązał się z rozszerzeniem wiedzy o charakterze inwentaryzacyjnym, dotyczącej fauny chrząszczy saproksylicznych Puszczy Kampinoskiej. Można było oczekiwać, że w tego typu pracy cel będzie nie tylko poznawczy, ale i rozwiązujący pewne problemy zasygnalizowane w hipotezach badawczych lub w pytaniach eksploracyjnych. Omawiając metodykę badań, Recenzent zwrócił uwagę na prowadzenie obserwacji każdego roku w innym środowisku oraz na zbyt zróżnicowany wiek badanych drzewostanów. Pewne wątpliwości metodyczne może budzić odłów owadów w poszczególnych siedliskach trwający tylko 1 rok. Jednak Recenzent podkreślił imponującą liczbę odłowionych owadów, co sugeruje wysoką wiarygodność zebranego materiału, pomimo sygnalizowanych problemów metodycznych. Szkoda, że w większości prezentowanych zagadnień Habilitant poprzestał na zaprezentowaniu "suchych" danych, bez próby sprawdzenia istotności statystycznej różnic przedstawianych na wykresach. Obserwacje preferencji chrząszczy saproksylicznych względem drzew zostały poparte prostym testowaniem statystycznym, bez wyjaśnienia znaczenia tych analiz. Oceniając kolejne rozdziały monografii, prof. dr hab. Jarosław Skłodowski stwierdził, że rozdział dotyczący przeglądu gatunków jest ciekawym i wartościowym zestawieniem wiedzy na temat saproksylicznych gatunków reliktowych i gatunków rzadkich. W rozdziale „Podsumowanie wyników i dyskusja”, Recenzent zwrócił uwagę na pewne braki dotyczące interpretacji wyników w zakresie ich porównania z wynikami uzyskanymi przez innych badaczy. Niezwykle ważne jest stwierdzenie występowania w Puszczy Kampinoskiej 16% gatunków reliktowych z puli tych gatunków znanych w całej Europie, co wskazuje na olbrzymie znaczenie tego kompleksu leśnego w ochronie fauny reliktovej. Ponadto cennym osiągnięciem Autora jest wskazanie wysokich wartości wskaźników waloryzacyjnych na tle analogicznych badań z terenu Polski. Osiągnięcie naukowe kończy rozdział zatytułowany "stwierdzenia i wnioski" zawierający 14 wniosków będących raczej powtórzeniem uzyskanych wyników. W opinii Recenzenta, ważny jest ostatni wniosek, który opisuje zarazem znaczenie osiągnięcia naukowego: cyt. *"Lasy Puszczy Kampinoskiej - odizolowanej wyspy leśnej na Mazowszu okazały się niezwykle*

- Coleopterologist Bulletin, Acta Zoologica Bulgarica, Florida Entomologist*), 1 praca w czasopiśmie znajdującym się w wykazach MNiSW z lat 2019-2021),
- 2 monografie (w tym monografia stanowiąca osiągnięcie naukowe), 7 rozdziałów w monografiach, w tym w trzech opublikowanych w wydawnictwach naukowych;
  - współautorstwo w 3 ekspertyzach naukowych;
  - 4 referaty i 4 postery przedstawione na konferencjach międzynarodowych, 21 referatów i 33 postery prezentowane na konferencjach krajowych;
  - udział w realizacji 6 projektów zagranicznych finansowanych przez programy operacyjne UE oraz LIFE+, w tym: 1 raz jako koordynator projektu odpowiedzialny za monitoring gatunków motyli, 1 raz jako koordynator udziału Kampinoskiego Parku Narodowego w projekcie, 4 razy jako ekspert merytoryczny;
  - udział w realizacji 9 projektów krajowych (wszystkie finansowane przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych z Funduszu Leśnego w ramach wsparcia badań naukowych w parkach narodowych), w tym 6 razy jako kierownik projektu;
  - 9 recenzji dla czasopism naukowych, w tym: dla jednego czasopisma międzynarodowego oraz jednego czasopisma krajowego znajdującego się w wykazach MNiSW z lat 2019-2021;
  - 4 wyjazdy naukowe (7-10 dniowe) w ramach współpracy pomiędzy Kampinoskim Parkiem Narodowym a Berezyńskim Rezerwatem Biosfery na Białorusi;
  - 2 nagrody Rektora Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie za istotny wkład w rozwój działalności naukowej Wydziału Ekologii oraz za zaangażowanie w organizację Festiwalu Nauki i wkład pracy na rzecz rozwoju Uczelni.

Dorobek naukowy (włącznie z osiągnięciem naukowym) Habilitanta charakteryzują następujące wskaźniki bibliometryczne:

- sumaryczny IF = 5,387;
- liczba punktów MNiSW = 713, w tym 582 po doktoracie;
- Index Hirscha wg. bazy Web of Science = 2;
- liczba cytowań (bez autocytoowań) wg bazy Web of Science = 13

Zdaniem dr. hab. Andrzeja Mazura, dorobek naukowy Habilitanta obejmuje prace dotyczące chrząszczy koprofagicznych, nowych gatunków dla fauny Polski z rodziny Ptiliidae i Buprestidae oraz z rzędu Hymenoptera. Dwie prace dotyczą przeglądu gatunków z rodziny Cerambycidae i nadrodziny Scarabaeoidea z Macedonii, pozostałe zaś omawiają rolę gatunków istotnych gospodarczo dla leśnictwa, tj. przypląszczka granatka i kornikowatych w lasach Puszczy Kampinoskiej, monitoring i występowanie gatunków chronionych w Puszczy Knyszyńskiej i Kampinoskiej. Jedna z prac ma charakter rewizji danych o rozmieszczeniu i ekologii stenotopowych, psammofilnych i halofilnych gatunków z podrodziny Aegialiinae. Prace te reprezentują wysoki poziom naukowy. W dorobku naukowym Habilitanta znajdują się również

mniej lub bardziej rozbudowane doniesienia o występowaniu poszczególnych gatunków lub rozmieszczeniu i stopniu poznania jakiejś grupy owadów. Jednakże dr Dawid Marczak ma duży dorobek naukowy zwłaszcza z zakresu faunistyki, posiada umiejętność pracy w wieloosobowych zespołach badawczych i wykazuje dużą aktywność uczestnicząc w konferencjach krajowych i zagranicznych.

4. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej oraz popularyzującej naukę lub sztukę

Habilitant pełnił lub pełni następujące funkcje:

- Ekspert ds. oceny merytorycznej wniosków na finansowanie zadań ochrony czynnej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przy Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych w latach 2009-2015
- Ekspert lokalny od 2009 roku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie monitoringu owadów chronionych Dyrektywą Siedliskową sieci Natura 2000: *Cucujus cinnaberinus*, *Leucorrhinia pectoralis*, *Graphoderus bilineatus*, *Euphydryas aurinia*, *Phengaris arion*, *Phengaris telejus*.

W Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie pełni funkcje:

- 1) Pełnomocnika Rektora Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania ds. jakości kształcenia – od 2019 r.
- 2) Członka Rady Wydziału Ekologii Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie – lata 2012-2016.
- 3) Członka Komisji ds. dydaktycznych Wydziału Ekologii Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie – lata 2012-2016.
- 4) Członka Rady Wydziału Inżynierii i Zarządzania Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie – lata 2018-2020.
- 5) Koordynatora Festiwalu Nauki z ramienia Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie – od 2013 r.

Jest członkiem następujących towarzystw:

- Polskie Towarzystwo Entomologiczne – od 2005 r., Członek Zarządu Głównego od 2016 r.
- Śląskie Towarzystwo Entomologiczne – od 2016 r.
- Entomological Society of Serbia – od 2019 r.
- Polskie Towarzystwo Zoologiczne – w latach 2004-2016 r.

Jego dorobek dydaktyczny i w zakresie popularyzacji nauki obejmuje:

- współorganizację 7 konferencji, sympozjów i zjazdów naukowych, w tym jednej konferencji międzynarodowej;
- 33 publikacje popularno-naukowe;
- udział w 13 filmach przyrodniczych,

Kandydata stanowią podstawę do nadania dr. Dawidowi Marczakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Zdaniem dr. hab. Marka Sławskiego, przedstawione przez dr. Dawida Marczaka osiągnięcie naukowe stanowi znaczący wkład w poznanie bogactwa i zróżnicowania zespołów chrząszczy saproksylicznych lasów. Zebrane dane stanowią punkt odniesienia dla badań prowadzonych w innych obiektach oraz podstawę dla przyszłych badań nad zmianami fauny i oceną skuteczności metod ochrony przyrody. Dorobek naukowy Habilitanta wskazuje na dużą aktywność badawczą i umiejętność pracy w zespołach badawczych. Podkreślić należy zaangażowanie w podstawowe badania faunistyczne prowadzone w Kampinoskim Parku Narodowym. Habilitant wykazuje dużą aktywność w zakresie działalności dydaktycznej, organizacyjnej oraz opieki nad rozwojem naukowym studentów. Na podstawie przeanalizowania osiągnięcia naukowego, całokształtu dorobku naukowego oraz aktywności dydaktycznej i organizacyjnej Recenzent stwierdził, że dr. Dawid Marczak spełnia wymogi stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego.

Również w opinii prof. dr. hab. Wojciecha Grodzkiego, osiągnięcie naukowe przedstawione przez dr. Dawida Marczaka stanowi istotne uzupełnienie wiedzy o chrząszczach saproksylicznych kompleksów leśnych w Polsce. Zawiera ono także elementy praktyczne (w rozumieniu praktyki badań naukowych) będące wynikiem przetestowania wskaźników waloryzacyjnych, które dotychczas najczęściej były wyliczane dla saproksylobiontów lasów gospodarczych, a zaproponowane ich modyfikacje mogą umożliwić ich wykorzystanie do waloryzowania zgrupowań saproksylicznych chrząszczy w innych kompleksach leśnych Europy. Habilitant jest doświadczonym pracownikiem naukowym. Legitymuje się udokumentowanym dorobkiem publikacyjnym w postaci 90 artykułów w czasopiśmie naukowych, których jednak zdecydowana większość ukazała się w czasopiśmie krajowych, o niewielkiej wartości punktowej. Zdaniem prof. dr. hab. Wojciecha Grodzkiego, pewien niedosyt budzi informacja o stażach zagranicznych, obejmująca 5 wyjazdów trwających po ok. 1 tydzień każdy, co oznacza, że nie były to staże mające na celu udział w pracach zespołów z zagranicznych ośrodków naukowych. Przekłada się to na ograniczoną rozpoznawalność międzynarodową Kandydata. Konkludując swoją opinię, prof. dr. hab. Wojciech Grodzki stwierdził, że jego ocena osiągnięcia naukowego oraz pozostałej działalności naukowej, organizacyjnej i dydaktycznej Habilitanta jest generalnie pozytywna, co upoważnia go do pozytywnego zaopiniowania wniosku o nadanie dr. Dawidowi Marczakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie nauki leśne.

6. Wniosek końcowy

Konkluzje zamieszczone w recenzjach, jak i dyskusja w trakcie posiedzenia Komisji pozwalają stwierdzić, że dr. Dawid Marczak spełnia wymagania stawiane osobom ubiegającym się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, określone w art. 219 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Na podstawie przeanalizowania osiągnięcia naukowego,